

Jan Müller, skrifvar

uttaneftir

Jerusalem býður ST vælkomið

Hóast ísraelska stjórnin ekki vil hoyra talan um, at ST-nevnd skal kanna drápin í Jerusalem herfyri, so hefur borgarstjórnin í býnum, Teddy Kollet, sagt ja til slíkar kanningar.

— Eg havi stórt álit á okkara stóðu og stóðuni í Jerusalem og eg vil fegin taka imóti øllum, sum vilja koma higar og svara teirra spurningum. Hetta er eitt tekin um styrki og ikki um veikleika, sigur Teddy Kollet við altjóða pressuna.

Kollet, sum hefur verið borgarstjóri í Jerusalem síðani 1965, er ein av teim-

um mest kendu politikarunum í arbeiðaraflokkinum og hefur hann líka síðani eysturjerusalem kom undir ísraelskt vald verið ein heitur talsmaður fyri friðarligum samskipti millum ísraelar og arabarar.

Bretski uttanríkisráðharrin, Douglas Hurd, hefur á vitjan í Ísrael inniliga heitt á stjórnina um at ganga samtyktini hjá ST-trygdarráðnum á mót. Men tað hefur einki hjálpt. Blóð í Jerusalem halda titið um bretska uttanríkisráðharran. Eitt teirra helt, at Hurd kundi fara heim og tingast við IRA:

Tað er greitt, at hendringarnar í Jerusalem og avgerðin hjá ísraelsku stjórnini ikki at loyva eini ST-kanning hava givið teimum viðgongdu í Miðeystri vind í seglini. Eitt nú roynir irakiski forsetin, Hussein, at brúka stóðuna til sín fyrimun. Fleiri og fleiri palestinarar hava í seinastuni sagt seg vilja stuðla Hussein. Stuðulin til Hussein hefur við sær, at teir hóvligu palestinararnir koma í eina sera trupla stóðu. Tað eru serliga teir vælútbúna palestinararnir, sum eru fyri eini hóvilgari linju, sum nú verða kroystir upp í ein

krók. Tey mongu fátæku millum palestinararnar taka í stórri og stori mun undir við linjuni hjá Arafat og hendingin í Jerusalem hefur heilt vist skundað undir hesa gongd. Við øðrum orðum, tað eru tær viðgongdu kreftirnar bæði í Ísrael og millum palestinarar, sum fáa meira og meira at siga. Og hetta ókir spenningin sum ongantið fyrr. Tað er henda spenning, sum irakiski forsetin ætlar sær at brúka í Golfkreppuni — sjálvandi til egnar fyrimun.

Fleiri apartheid-lógir úr gildi

Í Suðurafrika hava samráðingarnar millum svarta leiðaran Nelson Mandela og hvíta minnilutaleiðaran de Klerk givið fleiri nýggj itókilig úrslit. Nú um dagarnar vórðu fleiri av teimum illa dæmdu apartheidlógunum avtiknar. Eitt nú verður ikki longur gjørdur munur á hvítum og svartum á almennum plássum, í svimjihylum, á baðistondum o.s.fr.

Hetta hefur fingið øði í part av tí hvíta fólkinum. Serliga er tað tann viðgongdi høgaflokkurin, teir konservativu, sum eru imóti broytingunum. Flokkurin hefur júst hildið landsfund og har kravdi hann, at de Klerk útskrivar val við tað sama og bara millum tey hvítu. Hetta fer de Klerk neyvan at gera, tí tað kundi ført til, at flokkur hansara tapti.

Tey svørtu hava gjørt brúk av teimum broyttu viðurskiptunum, men nógva staðni móta tey mótsøðu frá teimum hvítu, sum rætt og slætt ikki vilja lata tey svørtu brúka eitt nú svimjihylar,

sum higartil bert hava verið fyri hvít. Tá ein svartur blaðmaður nú um dagarnar royndi at sleppa í ein svimjihyl í býnum Ermelo, varð hann steðgaður av einum stórum hvítum vaktarmanni, sum bað hann rýma og segði, at teir ikki vildu hava fólk við Aids har. Og slík dømi eru at finna alla staðni.

Stjórnin hjá de Klerk hefur sagt, at tey hvítu, sum seta seg upp imóti at svørt brúka almennar parkir, svimjihylar o.l., koma fyri rættin.

Hetta hefur skapt mikla ósýng millum tey svørtu, sum hótta við at taka lógina í egna hond. Nelson Mandela, sum er á almennari vitjan í India, hefur sagt, at avtøkan av apartheidlógunum frá 1953 bert er eitt stig á leiðini. Komandi ár verða lógirnar um rættin til jørdina eisini broyttar. Í dag eru tað næstan bara hvít, sum hava rætt til at eiga jørd.

Men, tað størsta framstigið verður tá rætturin til at atkvøða gerst veruleiki.

Steðgið royndarspreiðingum

Sovjetsamveldið hefur í ST skotið upp, at fólkatakvøða verður í øllum heiminum um at forboð verður sett móti øllum royndarspreiðingum við kjarnorkubumbum. Fyrr hefur Sovjet skotið upp fyri USA, at tey bæði stórveldini ganga á odda í at gevast við hesum

royndarspreiðingum. Enn hava amerikanarar ikki tikið uppskotið hjá russum til eftirtektar. Nú er tað so tikið upp til umrøðu í ST-felagsskapinum. Russar vísa á umhvørvisvandan við hesum royndarspreiðingum.

Jeltzin ávarar

Stjórnarleiðarin í størstu republikkini í Sovjetsamveldinum, Jeltzin í Ruslandi, ávarar sovjetiska forsetan Gorbachev um, at búskaparlaga endurreisingarætlan hansara fer at gerast ein vanligka fyri landið. Jeltz-

in hefur leingi verið ein av teimum mest atfinningarsomu móti búskaparpolitikkinum hjá Mikhail Gorbachev. Hann hóttir nú við heilt at taka Rusland úr Sovjetsamveldinum og taka ábyrgdina av sínum egna búskapi.

Ísrael sigur nei til ST-kanning

Ísraelska stjórnin ætlar ikki at boyggja seg fyri eini ST-samtykt um at loyva ST-umboðum at kanna drápin í Jerusalem herfyri, tá ísraelskir hermenn skutu 21 palestinarar til deyðis.

Trygdarráðið hjá ST samtykti at fordøma hendingina og gav ST aðalskrivaranum boð um at biðja ísraelsku stjórnina um innferðarloysni til eina ST-kanningarnevnd. Tað er hesi áheitan, sum

Shamir og hansara fólk nú hava vist aftur. USA, sum altið hefur verið ein hin størsti stuðulin hjá Ísrael, hefur í hesum málinum verið sera atfinningarsamt móti Ísrael, og tann amerikanski forsetin hefur sagt, at Ísrael eigur at gera eftir ynksi ST.

Tað eru eisini aðrir ísraelsstjóðlar, sum eru ónøgdir við avgerðina hjá ísraelsku stjórnini ikki at loyva ST at kanna drápin. Ein teirra er yvir-

rabbinarin í Keypmannahavn, Bent Melchior. Hann sigur við danska blaðið Fri Aktuelt, at tað er »meget ulykkeligt og uklogt«, at ísraelska stjórnin noktar at samarbeiða við eina ST-nevnd. Hann ber ótta fyri, at henda ísraelska avgerðin skal fáa sera óhepnar avleiðingar. Serliga heldur Bent Melchior, at tað er óheppið, at Ísrael visir aftur áheitanum frá ST í eini tíð, har hesin altjóða stovnurin er við at vinna stórri og stórri viðurkenning.

— Eg skilji væl, at eitt land sum Ísrael hefur ta uppfatan, at tað sjálvt er

ført fyri at seta kanningarnevndir í slíkum máli. Men vit mugu viðurkenna, at altjóða samfelagið í dag er meira opið enn fyrr — ikki minst tá tað snýr seg um mannarættindi, sigur Bent Melchior.

Annars er hann fegin um, at borgarstjórnin í Jerusalem, Teddy Kollet, sum er limur av arbeiðaraflokkinum, hefur sagt frá, at hann fegin vil samarbeiða við umboð frá ST.

Vága Javnaðarfelag

hefur 2. uppstillingarfund í Sørvágs Skúla í kvöld, hóskvöldið 18. okt., kl. 19.00.

Nevndin

Rabarbarnar

Tey, sum ynskja sær litmyndir frá veitsluni, kunnu venda sær til Tímamyndir og biðja um tær.